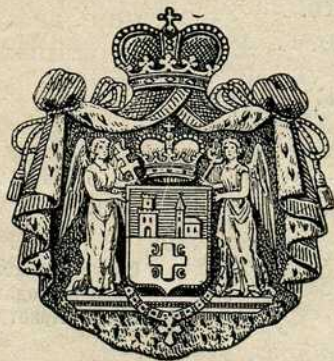


СРПСКИ СИОН

Год. IX.



Број 2.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 10. јануара 1899.



ЊЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВО

ГОСПОДИН

ГЕРМАН ОПАЧИЋ

Епископ Новосадско-Бачки, Сомборски, Сегедински и Јегарски и т. д.

На дан св. Богојављења 6. (18) јануара о. г. у 6 сати у вече преминуо је у Господу, након дугог и тешког боловања, у Бечу, високопреосвештени епископ Бачки господин *Герман Опачић*.

Блаженоупокојени епископ рођен је био у Слабињи, у бившој војеној Крајини, 8. августа 1857. године. У монашки чин ступио је године 1888. у манастиру Кувездину, рукоположен за јерођакона 24. априла 1888., произведен за протођакона 13. децембра 1890., за архиђакона 6. октобра 1891., на Божић исте године рукоположен је за синђела, а произведен за протосинђела 6. октобра 1892. За епископа дијецези Бачкој синодално изабран 18. октобра 1893., од Његова Величанства за таковог потврђен 11. марта 1894. на Ђурђев-дан исте године за епископа посвећен, а устоличен 15. марта исте године.

Вјечна памта!

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, преузвишени господин патријарх српски *Георгије*, као председник српског прав. нар. цркв. сабора, примио је дне 4. (16.) јануара о. г. допис преузвишенога господина кр. уг. министра председника од 14. јануара 1899. бр. ^{397.} М. П. II. тога образложенога садржаја, да је преузвишени исти министар, на темељу превишње одлуке Његова ц. и апост. кр. Величанства, издане 7. јануара о. г., под даном и бројем својега високога дописа, одбио ону молбу више чланова срп. прав. нар. цркв. сабора, коју су исти поднели превишњем месту ради поновичног сазива нар. цркв. сабора, који је превишњом одлуком од 3. августа 1897. одгођен на неизвесно време. Уједно је преузвишени исти учинио расположење, да се, уз повратак молбе, о тој одлуци извести г. Јован барон Живковић, посланик Вршачки.

Његова Светост, преузвишени господин патријарх српски *Георгије*, као председник српског прав. нар. цркв. сабора, примио је дана 8. (20.) јануара о. г. допис преузвишенога господина кр. угарског министра председника од 18. јануара 1899. бр. 551./М. П. II., којим преузвишени исти министар јавља, да је молбеница срп. прав. црквене општине Новосадске, ради поновичног сазива српског прав. нар. цркв. сабора подастрта Његову Величанству, њему приспела без икакве сигнатуре, услед чега је, ради уручења дотичној општини, ту молбеницу послао, под истим бројем и датумом, великом жупану Новосадском.

Његова Светост, преузвишени господин патријарх српски *Георгије*, као председник српског прав. нар. цркв. сабора, примио је дне 8. (20.) јануара о. г. допис преузвишенога господина кр. уг. министра председника од 18. јануара 1899. бр. 554./М. П. II., којим преузвишени исти министар јавља, да је сличне молбенице општина: Беочин, Лединци, Сусек, Нештин, Мартинци, Кленак, Крчедин, Ја-

рак, Чалма, Врдник, Брђани, Стејановци и Дарувар, које су такођер без икакве сигнатуре истому министру приспеле, упутио на Његову Преузвишеност Бана краљевина Хрватске, Славоније и Далмације, да их својим путем и начином истим општинама поврати.

НИКАНОР

ПО ВОЈЛОЈ МИЛОСТИ ПРАВОСЛАВНИ ЕПИСКОП
ТЕМИШВАРСКИ, ВЕЛИКО-БЕЧКЕГЕЧКИ, ВЕЛИКО-
КИКИНДСКИ И АРАДСКИ

Свему пречасном свештенству и васколином народу Епархије наше благодат, милост и мир од Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа. а од нас Архијерејски поздрав и благослов!

Придите ^{возрад}скамса Господени

Ходите благоверни, да се у духу поклонимо најскромнијој али и најзначајнијој колевци на земљи рођеног Сина Божјега, гдено су Га анђели песмом поздравили, а цареви земаљски повојницом обдарили — окићеном чистим златом, ливаном и смирном.

Ходите да се поздравимо са најслађим и најрадошнијим поздравом „Христос се роди“, и да благодаримо Богу на највећем, на најскупоценијем дару, којим се и небо узнело до врхунца славе и свемоћи своје, и земља спасла, земља усрећила са неочењивим благом — Искушитељем, Спаситељем својим.

Јест, Христовим рођењем проврио је нов извор нове благодати, просијнуло је ново сунце правде и истине, и расклопила се књига — са белим листовима — завета новога.

Листови су ти заоквирени крвљу мученичком, али су исписани словом, сјајем и победом победоносног Ускрса Христовог.

Са те славе и са тога сјаја трепте у сјају иконостаси и олтари наши — са упрестољеним крстом часним, са упрестољеном вечном књигом светог Јеванђеља.

Ето, то је вера, то је црква наша, то средиште народног живота нашег!

У тој цркви челичио је Србин од памтивека православно српско срце своје, ту се молио и тужио Богу, ту је тражио и налазио утехе своје, и са зановљеном снагом погледао је смело и одважно и самој смрти у очи, када се дотицало очувања и обране његових вековних — аманета светих.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Са крста и путира учио се непоколебивој истрајности, која побеђује, учио новозаветној жртви — која спасава.

Такав нам је повестан значај народа нашег; таки су нам наши претци били, тако су се одушевљавали, заносили па и поносили црквено-народним светињама: вером, језиком и именом својим; па таки треба и ми да смо и да останемо док нас траје, док нас сунце греје, док и једног Србина тече.

Но народ, који је божанска природа задахнула оваким духом, а вера опасала оваком крсношћом, не изумире; па и кад умре појединац славно, славом занавља живот, занавља име потомству своме.

И све дотле, докле будемо разабирали, шта и какви треба да смо и по срцу и по памети својој, дотле ће нас бити и трајати, и ништа нас разорити, уништити неће.

У нас је, Богу хвала, и срца и духа, што га у мало кога народа има, али уз то морамо бити будни и опрезни, морамо бити мудри, размишљени, те не смемо скидати очију са прилика у којима се налазимо, и несмемо никад дати разборитост за лакомисленост, дати умље за безумље.

Наша је велика мана, што великим делом све на лако узимамо. Отуда долази, да се у многих више троши по што се зарађује: отуда долази дуг и задуживање, што многومه зогорчава дане и часове његова живота; многа ноћ протече без сна и душевна одмора, многи дух клоне и малакше, многа душа горку муку мучи, а помоћи нигде ни одкуда.

Сви тежимо за мирним и спокојним животом, а овамо са непажње и непромишљености често пута и без невоље градимо невољу, и навалице срљамо у пропаст своју.

Но тако је то, кад кога мрзи мислити и размишљати, старије и искусније за савет питати, паметне слушати, мудрима у животу и раду подражавати.

Тешко ми пада, да спомињући одличне стране са сваке честитости прослављених предака наших спомињем и наводим и мане, које су овладале и све јаче овлађују данашњим друштвом нашим; али ми налаже дужност, а и Архиепископском срцу

своме одолети не могу, а да вам не предочим и оне путеве, који су по вас опасни, убитачни.

Разуми ме, драга духовна паство моја, да говорим као отац и старешина својој духовној деци, којој од срца свака добра желим; јер као што ми лебди душа над спасом и усневањем цркве, тако ми и срце лебди над спасом и бољитком народа мога.

Па кад је већ Божја воља била, да заузмем Архиепископски престо ове виђене и чувене Епархије, онда ћу — поред и наче тешких и мучних дана својих, сву радост и све уживање своје у томе наћи и налазити, ако будете и своје цркве и народа свога прави верни и искрени синови, и школе своје марљиви и орни стараоци, и у животу и раду своме мудри, вредни и размишљени прегаоци, те да што је наше не буде лоше, по да нам на свима гранама црквено-народнога стабла нашега пропвати: побожност, здрава просвета, радиношћ и све што је добро, мудро, племенито, у људи поштено а у Бога благословено; те да вас опашу и задиче, и врлине хришћанске и врлине народне и грађанске — Богу на славу, светлој круни, земље Господару нашем на радост, а цркви, народу и домовини на корист и понос.

Таке жеље разливају се по Архиепископском српском срцу моме, и тим и таким надама одан и окрепљен, честитам вам данашњи велики и радосни празник, као и долазеће светле благе дане — са најчистијом и најсрднијом жељом: да у здрављу и духовном весељу ломите и заједнички делите Божићну чесницу вашу, и у њој сагледате и упознате — постулаоницу Сина Божјета; да вам ново лето донесе нова и богата благослова, да вас освећена водица Јорданска освежи охрабри и душевно и телесно оснажи; да вас озари дух Светога Саве на пољу црквено-просветнога рада и живота вашег, а и да велика милост Божја узме под свето и моћно окриље своје драгу и милу паству моју — народ мој — до века свију векова. Амин!

У *Телмшвару*, на Рождество Христово 1898 г.

Горепоменути смирени Епископ

Никанор. с. р.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Идеали невере.

К. Н. Побѣдоносцевъ.

II.

Нетолерантност спрема туђе вере и туђег мишљења није се још никад тако одлучно изражавала, као што се у наше време изражава, код радикалних проповедника и код учења, која одричу: код њих је она неумољива, строга, јетка, сједињена са злоробом и презирањем. Ако загледамо у одношај тих нових учитеља спрема вере, коју они не признају — то ће нам се он показати, можда, још страшнији од старе религијозне нетрпељивости, која је изазвала крвава гонења за веру. У последњем случају гонење се оснивало на безусловној вери у истину, која безусловно постоји. Када човек верује у извесну поставку, да она *мора бити* истина за све, да се на њој оснива безуслован почетак живота и добро за све и свакога, као што мухамеданац верује у Коран, појмљиво је, да такав човек сматра за своју дужност не само да јавно исповеда своје учење, већ у случају потребе и да га насилно наметне другима. Али када је реч, не о чему другом, већ о мишљењу, о претпоставци, па ма и највероватнијој за онога, који ју је извео, — како да се схвати, да проповедник његов не признаје, па и себи и другима не допушта не само противно мишљење, но ни уговор, па ма и услован и привремен, с противним мишљењем? Међутим, такав страстан одношај своје мишљењу или мишљењу своје школе чини саставни део свих учења, која одричу. Одбацујући, као нешто што није било и што не постоји, сву пређашњу историју духовног развића у човештву, не признавајући никаквом старом веровању и духовном стању — права на самосталан опстанак, нису се задржавали ни пред једном светињом личног веровања, што се садржи у души човековој, — они траже за себе слободан улаз у сваку душу и свуда хоће да удоме своју т. з. истину. То се код њих зове верност својим убеђењима. Један од преставника учења Канта и позитивиста (John Morley On Compromise) вели нпр. у својој књизи, да је прва дужност свакога човека у одношају спрема самог себе и човештва — решити у

души својој питање: да ли верује или не верује у биће Бога? Затим, ако претпоставимо, да је он дошао до убеђења, да вера у Бога није ништа друго, већ слепа и безумна сујевера, — најсветија му је дужност, да се увлачи с тим убеђењем у сваку душу, да се користи сваким случајем и сваком приликом, да предаје то своје убеђење — пре свега својим рођацима и ближњима, а затим, ако се може, да га проведе и у масу — свуда да га проповеда и безусловно одбацује сваки појав и облик посебног и друштвеног бића, у којима се јавно или тајно изражава вера, противна том убеђењу. . . Такав начин радности — шта би друго могао бити, до страшно насиље над туђом савести, а у име чега? У име само свог личног мишљења!

Не виде и не чују ни љубав, ни веру у том бездану самољубља! А без љубави и вере нема истине. Каква разлика — међу овим учењем и учењем старог, истинитог учитеља. Колико је вере и љубави, колико дубоког познавања човечје душе у апостолским речима Коринћанима о том, како треба да се цени савест човечја. Он зна, шта је истина, али и с том истином духовног знања како опрезно, вели он, треба приступати души човечјој. Главна ствар лежи у томе, да би душа примила и обгрлила нову за њу истину *у духу искренности и правде*, без борбе са собом, управо потпуном вером. Све, што није од вере — грех је. И апостол учи силне, учене, да штеде савест слабије браће своје и *у самој сујевери*, док душа не сазре да може примити истине потпуном вером.

Ви знате, — вели он, — да нас храна неће довести пред Бога: ако једемо — не добијемо, не једемо ли — не губимо Ви знате, да је идол — ништа, да лажан Бог у опће не постоји, те стога мирном савешћу купујте с трга и једите месо, што је било принето на жртву идолу. Али не знају сви то: има слабих, који можда имају *идолску савест*, за које је идол још — нешто, што постоји, страшно и зло: кад они једу такво месо, то значи да приносе жртву идолу, а када виде, да га ви једете њихова слаба савест саблазниће се т. ј. посумњаће у предмет вере. И тако, да не би саблазњавали брата, коме је савест слаба, боље је никад не јести меса. Апостол — проповедник *слободе* хришћанске, која исходи из

уверења, жртвује у овом случају *слободу*, — да би сачувао *савест*, стога, што је њему савест над свим милија.

III.

Чудно безумље, до кога долазе разумни људи, одрасли у отуђености од фактичког живота, и заслепљени гордим уверењем у непогрешност разума и логике. Обогаћивање разума, одвративши их од праве религије, доводи их, најпосле до тога, да злобе свакој вери у једног живог Бога. Но они међу њима, који су још толико савесни, те не могу да одбаце потребу вере, која се јавила свом човештву — они, у којих срце није још сасвим окаменило чврстом логиком мисли, — допуштају законитост религиозног осећаја у природи човечјој и покушавају да га задовоље неком новом религијом, коју сами измислише. Ето, ту се морамо дивити фантастичности нацрта, што их пронађоше умови, који се баш трудише да изгоне све што личи на машту, из својих закључака и разматрања. Штраус, у свом делу „О старој и новој вери“, одбацујући Хришћанство, с ентузијазмом говори о религиозном осећају, али као предмет и центрум његов сматра место живог Бога — идеју васељене, т. з.: *Universum*. У Лондону су издани на свет, после смрти Џона Миља нађени неки одломци његових мисли о религији, под насловом: „Три чланка о религији: природа, корист религије и деизам.“ Корист религије он признаје као несумњиву, али одбацује Хришћанство и ако се изражава о Христу с великим ентузијазмом. „Не може се, — вели он, — спорити велико значење религије, за сваког човека на посе: то је извор личног задовољства и вишег духовног расположења за свакога. Но питање је, да ли се морају прећи границе света у ком живимо, ако желимо, да постигнемо то добро, или да и без тога једина идеализација нашег земаљског живота, једино пробуђење и развиће виших престава о њој — могу да нам створе поезију, па шта више и у вишем смислу те речи религију, такову, која би кадра била да узвиси наше осећаје и да (помоћу васпитања) још боље, него вера у бића невидљива, оплемени наш живот и рад.“

Питање — достојно Миља, каквог га знамо, по историји његова васпитања. Занимљиво је, како он решава то питање. Миљ није мо-

гао тражити решење као Штраус, у идеји васељене; није могао с тога, што Миљ, чудно је рећи, не верује у природу; а у почетку те књиге он, веран, као свагда, својој отуђености од живота, улази у истраживање: „У колико је верно то учење, које полаже у природи мерило правде или неправде, добра или зла; и као руководно начело за човека ставља сагласност с природом или подражавање природи.“ То учење Миљ не признаје, стога, што у природи види слепу силу и ништа више. Она покреће жеље, које не задовољава, диже велике дарове, силе и дела с тим, да их на мах обори, — једном речи, руши у тренутку слепо и случајно све, што је сама подигла. С тога Миљ и неће, да на природи диже какву систему морала или религије.

А шта замишља Миљ? Ево његових властитих речи: „Када си преставимо, до каквих силних и дубоких осећаја може да дође љубав к отаџбини при згодним приликама васпитања, тада нам постаје јасно, да се лако може и љубав према широј отаџбини т. ј. према целом свету, довести до сличне моћи и развићу те је обрнути у извор виших духовних осећаја и у почетак дужности. Ко жели да се упозна са појмовима старог века о том предмету, нека чита Цицеронову књигу: *De officiis*. Не може се рећи, да би мера морала, што се у том знаменитом расуђивању одређује — била одвећ висока. По нашим појмовима, тај морал у много случајева врло је слаб и допушта неке уговоре са савешћу. Али односно једног предмета, — односно, на име, дужности спрам отаџбине — не допушта он никаква уговора. Да би човек, па ма и са малом претензијом на добро за тренутак само помислио да жртвује отаџбини живот, част, породицу — све што му је најмилије на свету, то није допуштао ни у претпоставци славни проповедник грчког и римског морала. И тако историја показује, да су се људи могли васпитањем привикнути, не само на теоретичко убеђење о том, да добро отаџбине мора бити више свих других разматрања, но су и практички дознали, да је у том највећа дужност живота. Ако се то могло, зашто се онда не би могао покренути и осећај исте такве безусловне дужности односно опћег добра за цео свет? Такав морал у природи са високим својствима поцрпао би идеалну моћ из осећаја

симпатије, милоште и усхићеног одушевљења, а у природама ниже организације — из тих истих осећаја према мери природног им развића, но уз то још и из осећаја стида. Тај високи морал, ниуколико не би зависио од нада на награду. Једина награда, на коју би при том гледали и мисао, која би нам служила као утеха у невољи и ослонац у часу слабости — једина награда била би несумњиви загробни живот (!), — али у овом животу то је одобравање свих људи, које ценимо, а у идеалном смислу одобравање свих оних, како живих тако и умрлих људи, које поштујемо и хвалимо. Заиста та мисао, да би наш рад одобрили покојни пријатељи и рођаци наши, кад би живи били, кадра је да нас одушеви, исто као и мисао о одобрењу савременика. Колико су пута људи висока духа одушевљавали се за рад мислећи, да би им га одобрио Сократ, Ховард, Вашингтон, Антонин и др. Ако таково расположење духа назовемо просто моралним, реч ће та бити наплативна. Оно је управо — *религија*: добра дела чине само део религије, плодове њене, али не саму религију. Битност религије састоји се у чврстој и озбиљној тежњи осећаја и жеља, к идеалној сврси, која је виша од свих личних сврха и жеља. Тај услов остварува се у религији *хуманности* исто тако, као и у природним религијама: ја сам шта више уверен, да се остварува још боље и савршеније. . .“

Приведене речи говоре саме за себе. Оне показују сву кратковидост, — боље да речемо — сво безумље човечје мудрости, када она хоће да створи апстрактну конструкцију живота и човека, не схватајући живот и непознавајући душу човекову. Такова религија, какву си Миљ уображава, може бити довољна само за мислиоце сличне њему, који су одлучивши се од целога света — повукли се у љуску апстрактног мишљења. Али какб да је прими и схвати народ — живи организам, — који се здружује само са живим осећањем и сазнањем, а не мртвим и апстрактним начелом? У народу таква религија, кад би ма кад уведена била, показала би се као повратак незнабоштву. Народ, који не може да представи себи одељено од природе — ако би могао баш и забравити веру својих отаца, — поново би реализовао за себе какву идеју — васељену, раздробивши је на поједине силе, или баш и само

то човештво, које му преставља свезу духовног начела, раздавши га на преставнике духовне силе, — те би се само изнова појавили многи лажни богови место једног истинитог Бога. . . Није ли, можда, овоме суђено, да се још и збуде?

С руског: Радослав М. Грујић

Приступна беседа

Владимира Димитријевића личнога парохијскога помоћника.*

Богољубезни верни!

Када пред вас ступам ево и на ово свето поприште сејача семена науке небесне, ја тек сада нарочито осећам и увиђам, каква ли се голема промена догодила у животу моме; ја као да тек сада нарочито знадем, да пред вама стојим као један нов слуга Свевишњег, а да сам — служећи се речима св. Апостола Павла — тек по великој благодати Божјој постао ово, што јесам (I. Кор. 15, 10).

Без те благодати дакако да не бих могао ни помишљати на то, да ли се, ето, једва једном ипак испуниле жарке жеље и непријатна чежња за светом службом у дому Господњем, где ћу имати величанствену дужност, да посредујем између људи и Господа Саваота, Пастира стада, приносећи на жртвенику Спаситељеву жртву бескрвну за спасење својих ближњих; живих и сретних, боних и умрлих.

И, верујте ми, богољубезни верни, ја сам тај свети позив само са највећом смиреншћу примио.

Смирено подижем очи своје Великоме Архипастиру, Исусу Христу, који ме је и тако без сваке моје заслуге довео доде, и у души мојој са тога небеснога достојења радосно трепти раздрагано клицање цара Псалмопевца: „ко сам ја, Господе, Господе, и шта је дом мој, те си ме довео доде?“ (П. Сам. 7, 18).

Смирено помишљам и на високу благонаклоност Високопреосвећенога нам Господина Епископа Лукијана, што ме је светим рукоположењем увео у непробојне редове Христових војника.

Смирено помишљам и на оно велико поверење, што ми га је, пред лицем свију вас, поклонио ваш остарели царо, пречасни г. Симеон Костић, тиме, што је баш мене зажелело себи за помоћника.

* Изговорена у Пештанској цркви 13. (25.) дец. 1898.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Смирено помишљам и на оно одлично благовољење, којим је мене, сина далеких крајева одавде, у своју средину примила честита и узорита црквена општина пештанска, поверив ми с прва маха узвишену службу вероучитељску, и сагласив се уз то сада једнодушно још и у томе, да јој и као свештеник служим.

Па смирено помишљам ево и на терете службе ми нове и свете, као и на недостатке слабачких ми људских сила, те ми је при овом почетку дакако на уму и мој свршетак, када дневима мојима куцне последњи час, када будем овај живот другим променио и име моје међу живима заборављено, а ја стајао будем пред судијом неумитним, да му дадем рачуна о делању своме. . . .

Ступио сам, дакле, ногом несигурном, као последњи изданак једнога огранка праистаре лозе свештеничке, у стопе својих предака, богонородних служитеља, да у Цркви Христа Спаситеља, а у крилу народа српскога православнога — и сам посветим слабачке силе своје у сврху што већега развоја верских и народносних побуда рода свога, из кога сам поникао. Стога и могу донекле већ сада знати за сва преимјућства и све терете, за сву величанственост и сву одговорност, за сва задовољства и све подвиге, за све радости и све жалости, с којима се наш свештеник третати мора.

Па зар да се све то баш овога часа, када први пут ступам пред једну богољубезну паству, не дотиче срца мога силом неодољивом? Зар да ми не застрепи срце у грудима, са обзиром на све то, у свечаноме и светоме тренутку дана овога, који је и мене, ево, са свима тима приликама и неприликама довео и непсредни додир?

Да, ја вам искрено и по души признати морам, да ми ево срце стрепи у грудима. Само што то није она очајна и ниска страва, што спопада човека, који у каквоме положају не уме да се снађе. Већ је то радосни, одушевљени, свети трепет, који срце моје уздиже до пред само престоље Оца нам небеснога, и који духу моме даје крила и окриље, да се винем часком „у оне дивне плаве дворе, вечности тајне храм“, да ту пред Творца свога са синовљим поуздањем подигнем погледе пуне захвалности, раширим слабачке руке и откријем душу своју, те да у Њега, који знаде и

за неиспитане путеве далеке будућности, топло и одано запросим благослова очинскога, божанственога, за тренутка овога подвиге тешке:

Оче мој небесни, који си ме милостиво позвао, да као смирен слуга у Цркви Сина Твога јединороднога, кћери Сионској проповедам спасоносну вољу Твоју, дај ми снаге и издржљивости, да ми у томе пословању какогодер с права пута душа млада не залута, и дај ми орности, да чврст у вери, чврст у љубави и чврст у нади, могу до послетка вршити ову свету и Теби милу службу, те да узмогбудем и ја, „кад време мојега одласка настане“, рећи са Апостолом: „добар рат ратовах, делање своје сврших, веру одржах“ (П. Тим. 4, 8) Ти пак, Исусе Спасе, који си за нас и страховиту крену претрпио смрт, па и мене водиш ето брижном десницом по трновитим стазама плачевне долине земаљске, ево, у лоно Твоје полажем свечано искрени завет: да ћу све и сва улагати, да будем такав пастир, „који реч’ма што говори ином, и сам својем потврђује чином“, и да не ћу жалити труда, како бих што више био сличан божанственоме узору пастира, који ће за стадо своје и душу своју положити, а пред вуком утајат’ се не ће. Када са сводова небесних сјаје на нас јарко сунашце Твоје, хранићу стадо Твоје небесним Твојим млеком, појићу га на божанственим изворима свете Твоје речи; а када, обноћ, сред милијунима трептавих звезда тихано греде месец јасни, молићу се за њега, непрекидно, да би га спасење науке Твоје одазвало и у правди и кротости одржало. *Чинићу тако, јер је то света воља Твоја.*

Спојте се пак самном у тој молитви мојој, богољубазни верни, молите се и ви сви Господу Богу нашем, да новoga слугу свога заиста и обдари креношћу великом, којом ће му ваљати у светој служби свештеничкој делати — ради спасења свога и поверених му верних.

На уму ће ми међутим бити непрекидно упутство св. Апостола Павла, похвале васељенске, чаду Тимотеју: „Заклињем те дакле пред Богом и Господом нашим Исусом Христом, који ће судити живима и мртвима додаском Његовим и царством Његовим: проповедај реч, настој у добро време и у невреме, покарај, запрети, умоли са сваким сношењем и

учењем; буди трезвен у свачему, трпи зло, учини дело јеванђелиста, службу своју врши“ (II. Тим. 4, 1. 2. 5).

Нигди дужности свештеника Христове Цркве нису тако тачно, тако строго и ипак тако љубко, тако кратко и ипак тако свестрано одредење, као у ово неколико речи!

Како, дакле, да тако богомудро упутство не проструји и кроз читаво моје биће, када, ето, и по свему видим, да се све то од сада и мене непосредно тиче? Та и мени ваља од јако проповедати реч, настојати у добро време и у невреме, покарати, запрети, умолити са сваким сношењем и учењем; и ја, дакле, морам од селе трезвен бити у свачему, трпити зло, чинити дело јеванђелиста, службу своју вршити!

Ућићу, дакле, у средину вашу као весник Бога живог и као Његов највернији роб. Само што Господ мој и Бог мој не тражи робове, спутане у окове тешке, а не тражи ни веснике, који иду пред дрским бсвајачем, праћени силом неодељивом и јаком трубом убојних — Господ мој и Бог мој тражи слуге и веснике, који ће као оно Његових дванаест Апостола, људи кротких и благих, наоружаних једино мачем Његове науке: тек оружјем Његове речи и неодељивом силом љубави Његове завојити противу срдаца ваших, да Му их безусловно покоре.

Као такав, ето, примаћу у наручја своја на прагу живота већ саму новоређенчад вашу, и говорићу вам: „дајте мени ову душицу, да је заоденем у светло одело невиности, и да је приведем у крило Цркве Христа Спаситеља, који је и тако рекао за децу, да им не брани нико, да к Њему дођу, јер је њихово царство небесно. Удаваче и женике ваше дочекиваћу, ево овде пред светим олтаром, да их свежем везом нераздвојном, да се више за живота развићи не могу.

Залазићу и у домове ваше — по светој служби својој, и зван и незван. Пошкропићу вас светом водицом богојављенском, и припаљиваћу свеће воштанице пред светим иконама домаћих вам светковања. Приметим ли, да се гдегод стао утајавати светли пламен милога нам Србовања, гледаћу да отпирим с њега сиви пепео нехаја дремежљива, како би светлост огња родољубива поново се зажарила.

Чистима од греха и оправданима међу вама пружаћу светим причешћем залогу сјединења

с Божанством; а грешнике, ту пред правосуђем светог покаяња и скрушене исповести, потресати, храбрити, тешити, и враћати их натраг пред неверно напуштенога им Оца небеснога. Крепићу болне и немоћне, вршећи дело смиренога Самарјанина, и храбрићу их на исцељење — не само од душевне, него и телесне бољетице. Стајаћу и крај одра умрлих, молићу се Оцу своме небесном за милостиви пријем њихов у лоно Његово, и тешићу ожалошћену својштину и пријатеље.

Али ја ћу, осим свега тога, још и у свима другим стварима хтети да будем на услузи оној црквеној општини, која је мене толиким својим поверењем одликовала. Колико ми Бог буде давао знања и умења и снаге — посвећиваћу све то њојзи, не бих ли се у истини и достојним показао толикога поверења и толикога одликовања.

Да, богољубазни верни, таква ми се, ето, даде светим рукоположењем служба многострана. И ја ћу ту службу хтети да вршим оном слободом вере и оном послушношћу вере, којом весници Цркве Христове ваља Њега да нанавештавају по читавоме шару земаљскоме — у оданој ревности према жељама и заповестима свога и нашега Господа Бога, Цара царева, чије царство и тако није од овога прелазнога света и века, и чијој сили и моћи и тако ни сама врата адава не одољевају!

Нема међутим сумње, да је тежак то посао и голем је то подвиг, што га све, ето, на себе примих, у толико тежи, што служба свештеничка већ ни с тога није лака, јер је свештеник светилник, који стоји на врху гори, те га свако види и свако се о њему изражава; јер свештеник — а и он је човек, крв од ваше крви и кост од ваше кости — са тако много њих долази у додир, а свакоме се угодити не може. Једноме се не свиђа његова личност, други не осећа нужнога поштовања према његовој светој служби, трећега не загрева његова проповед, и тому слично.

Али међусобно поверење и права, чиста љубав хришћанска уклања испред несигурне ноге сваки камен спотицању. Рука руку мије, и браг с братом руши сваку незгуду. С тога вас и молим, богољубазни верни, да ме и у новој и светој служби свештеничкој предусретнете са исто онолико поверења и да ме и као свештеника штитите са исто онолико љубави,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB

што ме предусретасте и штитисте и до јако као учитеља вери деце ваше, а ја ћу и у ову, и ако овде привремену службу, улагати такођер сву снагу и свуколику вољу своју.

Па пружите ми, богољубазни верни, пружите ми орно и вољно руке своје у свети савез тај: јер Господу и тако треба — осим верних слугу, који ће вредно и савесно проносити славу Његову — још и веран народ, који ће ту благу вест о Њему и примати и чувати је у срцима својима и владати се по њојзи; јер где се око слуге Божјега стичу добри пријатељи и мудре старешине у делу богоугодно, ту дакако да мора и плодова слатких бити, ма каква горка била опачина злих времена.

У тврдоме уверењу пак, да ће Господ Бог на тај савез наш ниспослати благослова Свога, ја се и захваљујем ево са синовљим страхопоштовањем Високопреосвећеноме нам Господину Епископу Лукијану, што ме је удостојио светога рукоположења, и мене на прво службовање свештеничко овамо упутио, а узоритој и родољубивој црквеној општини пештанској и њезиним многоштованим представницима од свег срца буди хвала, што су ме и као свештенослужитеља у своју средину онако једнодушно и тако пријатељски примили.

Благослов Господњи, дакле, благоволење Високопреосвећенога нам Господина Епископа Лукијана, поверење славне овдашње црквене општине и њених родољубивих старешина, као и љубав ваша, остали богољубазни верни, дај Боже, били станац камен, са кога ми ваља дело свето почети и развијати! Амин.

Заповеди о девет јеванђеоских блаженства.

П. М. Бородин. С руског превео: Дим. Витковић.

Недалеко од Капернаума, града у Палестини, подиже се гора „блаженства“. Тамо је по предању изрекао Господ наш Исус Христос ученицима својима и множини народа ону дотле нечувену „проповед на гори“, коју је отпочео са девет заповеди о блаженству. Једном, како прича св. јеванђелист Матеј, виде Господ, да многи народ иде за Њим, попе се на гору, седе и окружен ученицима својима и многобројним народом отвори божанствена своја уста и поче учити. (Мат. V. 1. 2.) *Блажени*

— била је прва реч, коју је изрекао божанствени Учитељ. Та се реч свагда слуша с радошћу. Свако свагда жели бити блаженим, сретним: то је осећај, који се с нама заједно рађа и никада не умире у срцу нашем. И у почетку човек је заиста створен био Богом азвечно блаженство, но сам је лишио себе истога. Први човек није одржао првобитни Завет с Богом, пао је и грехом својим увредио првоблагога, бесконачнога Створитеља. Грех је разорио блаженство човека и подвргао га разним невољама. Помрачење разума, изопачење воље, нагрђење обличја Божјега, — то су те опасне последице, којима је заражено било сво биће првога човека. Последице греха првога човека показаше се и на целом човечанству: грех остао је грехом свију. (Рим. V. 12.) Услед тога човек се јавио пред правосуђем Божјим, као чедо гнева и проклетства. (Ефес. II. 3. Гал. III. 10.) Опћење између Бога и човека постало је немогуће тако, као што је немогуће опћење светлости са тамом. (2. Кор. VI. 14.) Но бесконачна љубав побудила је Бога, да ишчупа човека из тог бездна греха, у који се он сам сурвао. Син Божји ценом својих страдања, која је Он претрпео као човек, благоизволео је искупити пало човечанство испод власти греха, измирити га с вечном правдом Божјом и открити му пут изгубљеном блаженству. И ево Исус Христос јавља слушаоцима својима радосну вест, да знају, да је поново откривен пут блаженству за свакога, ко га жели. Он нам је отворио двери блаженству, као што и сам говори: *Изъ есмь пъть и истина и животъ: никтоже прѣидетъ ко Отцѣ, токмо мною.* (Јов. XIV. 6.) *Изъ есмь дверь: мною аще кто внидетъ спасетсѧ.* (Јов. X. 9.) И тако је могуће свакоме последоватељу Христовом, свакоме хришћанину, постићи блаженство. Но за достигнуће његово, да човек заиста овлада њиме, није доста бити само хришћанином, исповедати веру у Христа. Да би заиста постигли блаженство, ми смо дужни прибавити још и особити подвиг, дужни смо се упражњавати и у делима благочашћа. Сам Господ овако говори о томе: *что ма зовете: Господи, Господи, и не творите, аже глаголю!* (Лук. VI. 46.) *Не всякъ глаголаи ми Господи, Господи, внидетъ въ царствіе небесное: но творай волю Отца моего, иже естъ на небесѣхъ.* (Мат. VII. 21.) Шта смо дакле дужни чинити, да постигнемо

блаженство? Где нам је руководство за то, каква правила да вршимо, да би га постигли? Где да нађемо прави пут, који њему води. Господ нам је дао јасно руководство за постигнуће блаженства, показао нам прави пут њему: у девет заповеди о блаженству, које је он једном изрекао на гори пред ученицима својима и пред народом. Ево шта говори божанствени Учитељ за поуку слушаца и свију правих ученика својих: **Блажени ницији дѣхѡмъ: акѡ тѣхъ естъ царствіе небесное. Блажени плчѣщій: акѡ тѣи оутѣшатсѧ. Блажени кротцини: акѡ тѣи наследѡатъ землю. Блажени алчѣщій и жаждѣщій правды: акѡ тѣи насытѡатсѧ. Блажени милостивіи: акѡ тѣи помиловани бѣдѡтъ. Блажени чистіи сердцемъ: акѡ тѣи Бога оузрѡтъ. Блажени миротворци: акѡ тѣи сынове кожїи наректсѧ. Блажени изгнани правды ради: акѡ тѣхъ естъ царствіе небесное. Блажени есте, егда поносѡтъ вамъ и иждѣтъ и рекѡтъ всѧкъ зѡлъ глаголъ, на вы лжѣще, мѣне ради. Радѣйтсѧ и веселитсѧ, акѡ мзда ваша многа на небесѣхъ. (Мат. V. 3—12.)** Ето правога пута правога блаженству! И св. црква ради поуке наше напомиње нам и обраћа нам пажњу на ове узвишене изреке Христове свагда на литургији пре малога входа, пре него што ће се први пут царске двори отворити. Св. црква учи нас, да су уништене последице греха, да је блаженство за нас поново приступачно ради заслуга Сина Божјега, и да између верних достижу блаженство они, који га силно траже, који га насилу узимају, (Мат. XI. 12.) а врше заповеди, које је Христос дао као руководство свима вернима у девет изрека о блаженству. Слово Божје и св. оци казују нам прави смисао тих изрека Господњих. Сам Христос дао нам је највиши образац наравствене делатности, Његови божанствени ученици и многобројни лик светитеља Божјих самим делом, својим примером, својим животом и подвизима својима уче нас, како смо дужни испуњавати заповеди Христа о блаженству.

*

1. Прва заповед о блаженству.

Блажени ницији дѣхѡмъ: акѡ тѣхъ естъ царствіе небесное — *благо сиромашинима духом: јер је њихово царство небеско*, — то је прва истина, коју је изрекао Спаситељ на гори „блаженстава“, то је први пут блаженству. За постигнуће блаженства пре свега ми смо дужни

бити сиромашинима духом. Ко се по учењу Господњем назива сиромашним духом? Шта је то духовна сиротиња?

Да би боље појмили, шта значи — бити сиромашним духом, да би јасније представили себи образац духовне сиротиње, обратимо се јасноме и за свакога појмљивоме обрасцу — сиротиње телесне. Како већ и сам назив показује — сиромаш (ницији) је онај, који нема ничега свога, који се задовољава са малим и ништавим, што добије помоћу милосрђа другог. Нема у сиромаша ни залогаја хлеба, да утоли глад своју, ни пића, да утоли жеђ своју; нема у њега ни одеће, која би га чувала од хладноће и непогоде, ни крова, где би главу своју заклонио. Нико га не љуби, нико не обраћа на њега милостива погледа, нико га не удостојава ласкаве речи; напротив свако се туђи од њега, погледа га погледом пуним пребивања и презирања; обрати ли му се речју, та је реч пуна прекора и негодовања. И често такав сиромаш бољи је пред Богом осим свију других; но слично јеванђеоскоме сиромашу Лазару, — он је овде на земљи свакоме као нечисто и тек после смрти удостојава се чиста душа његова, да ју приме анђели на руке своје и однесу у рајске станове. (Лук. XVI. 20—21.)... Ето свакому познатога обрасца телесне сиротиње.

Применимо сада црте тога обрасца на духовну сиротињу. Духом је сиромаш онај, који заиста искрено и срдечно признаје себе духовним бедником, који мисли и зна, да нема ништа свога. Он је убеђен, да не само сво његово материјално благостање, него и свака добра мисао, свака лепа жеља, свако лепо дело, — зависи од милосрђа Божјег, од благодати Господа Христа. Сиромаш духом сматра себе нижим, горим, грешнијим од других; не осуђује никога, него, вазда себе кори. Све своје имање сматра даром Божјим и усрдном благодарношћу обраћа се Даваоцу свију блага; признавајући себе грешним, недостојним, он у топлој молитви моли Бога, да му грехе његове опрости, просвети га и упути на пут истине, те чека од Њега једнога само помоћи и помиловања у делу спасења. Такову духовну сиротињу св. Златоусти. Теофилакт Бугарски и други оци и учитељи црквени називају смиренорудрошћу и смерношћу. Ево каквим узвишеним цртама слика праву смерност св. Исак

Сирин: Није сваки онај узишао на степен смерности, — пише тај велики учитељ и поборник, — који је по природи скроман, тих, чедан или кротак. Не — у истину смеран је онај, који има у себи чиме да се узноси, а ипак се не узноси, него у мислима својима сматра то све за прах. Ја чак не називам смерним ни онога, који је спокојан при спомену грехâ и безакоња својих, а има на уму оно друго, да би напомињањем онога скрушио срце своје и ум свој отклонио од помисли гордости, — и ако је то похвално. Према томе што такав има још горде мисли, и није постигао смерност, но се само стара и труди приближити јој се. И ако је то као што рекох, похвално, али смерности још нема њега. Савршено смеран је онај, коме није, потребно умом својим тражити начина за смерност, него који га у свему сасвим природно без усиљења има, — који гледа на себе као на грешника, који нема никаквога значаја и који је презрен у рођеним очима својима, и ако би владао великим даром, и ако би проникао у тајне свију духовних бића и био потпуно савршен у познавању свега створенога, — који је дакле без лукавства и без насиља такав у срцу своме.*) Такав је дужан бити прави сиромах духом, такав је заиста смеран човек.

(Наставиће се.)

*) Св. Исак Сирин: Слова о подв. 188. Ст. 53., — стр. 341.

Један поглед на прошлу годину.

Прошла година нашега јавнога народно-црквенога живота *изгубљена је* у безуспешној тежњи за сазивом сабора. Узрок несазиву сабора прошле године исти је, ради којег је одгођен био сабор г. 1897. Наиме, одгођен је, јер саборска већина не хтеде на прво место дневнога саборскога реда узети у праву коначну автономну организацију. Да учини, сабору је то налагала непобитна корист автономije, а ставила му је у дужност и превисна одлука од 20. маја 1897. године, којом је сазив сабора и дозвољен био. То упутство превисне одлуке, као „јасно изражена жеља Његова Величанства“, добило је најодлучније своје тумачење у изјавама кр. повереника у седницама саборским учињенима. Саборска већина не хтеде изаћи на сусрет томе упутству и сабору постављеној дужности, сматрајући поста-

вљање те дужности као повреду автономнога саборскога права на слободно и самостално установљивање саборскога дневнога реда. Не тражећи пута и начина, којим би се могло упутству и жељи Круниној изаћи на сусрет, а право сабора гледе дневнога реда неокрњеним очувати; не тражећи „могућности — као што предлагаше Др. Ника Максимовић — да се и очува право, а и да се пређе на рад“, автономiji и сувише потребан, саборска већина је изазвала сукоб између Круне и државне власти с једне, а сабора с друге стране, и — сабор би одгођен.

Све што је покушавано после те одгоде, на конференцијама у Будимпешти и у Карловцима, било је у цели, *да се тај сукоб отклони*, како би се сабор могао опет састати и приступити организационој радњи. Имао се пронаћи начин, да се до тога дође. Конференцијасе у заман. Посланици саборске већине ошале при своме, да не могу приступити организационој радњи. Но, изјаве њихове, чињене у конференцијама, изнеле су на површину други разлог том њиховом *non possumus*, него што га је саборска већина изнела у сабору. У сабору је био разлог: повреда права сабора, да сам себи одређује дневни ред; после сабора пак: бојазан од евентуалних октројака, што би их државна власт, можда, унела у сабором донесену организациону уредбу, која не би изменила постојећи саборски изборни ред, нити водила довољна рачуна о епископалном карактеру наше цркве. Ова се бојазан истицала и пре сабора, она је и била један од правих разлога већини саборској, да и у сабору отклони организациону радњу. Питање дневнога реда била је у сабору само образина оној бојазни пре и изван сабора. Није могуће, да главнији умови саборске већине нису били на чисто с тим, да се питање дневнога реда дало обићи без повреда права саборског Њезина бојазан од октројака изазвала је са питањем дневнога реда сукоб сабора са Круном и државном влашћу, *само да осујети организациону радњу*, па макар — као што и јесте — на очигледну штету свестранога нашег автономнога живота и развитка. Ту бојазан и целу њезину махинацију разумемо бар, и ако је одобрити не можемо никада. Али не разумемо наивност саборске већине, е мисли, да нико не види и не зна прави узрок и разлог ње-

зинога осујећивања коначне наше автономне организације, наиме, *бојазан њезину од октројака*, која се не да оправдати никако, како смо то у своје време доказали, као што се у тој бојазни ни *тражење гаранције против октројака* не да оправдати, ни са гледишта легалитета, на којем једино морамо стојати, ни са гледишта практичности, с којом морамо рачунати, ни са гледишта државо-правног, које таквих гаранција не познаје.

Истина, и у конференцијама је понављано питање дневнога реда, као становиште на којем саборска већина и после одгођенога сабора стоји, али то је становиште, после одгоде сабора, постало беспредметним, пошто би се изванредном састанку сабора дневни ред, са метањем коначне организације на прво место, одмах у автономном делокругу означио. О питању, дакле, дневнога реда, с обзиром на сазив изванреднога састанка саборскога, не може бити озбиљна говора.

Остаје једино још питање, а то и јесте око чега се цела ствар и цео спор окреће, питање: коначне автономне организације. То питање постоји сасвим самостално и без икакве свезе са предлогом Саборског Одбора о народно-црквеном Уставу. Није ни данас питање: хоће ли сабор узети за подлогу саборске расправе тај предлог Саборског Одбора, или ће за коначну организацију, било којим путем, спремити за ту расправу други предлог. Питање је и данас: *хоће ли сабор прислушати организационој радњи и донети организациону уредбу, или неће?*

Посланици саборске већине одговорили су у познатим конференцијама на то питање негативно. Дакле, неће организациону радњу. Нису је хтели ни на Петровданском сабору, и — сабор је био одгођен. Нису је хтели ни на конференцијама, и — ове су остале безуспешне. Неће је ни данас, а — моле Круну, „да благоизволи најмилостивије *одредити*, да се продуже обустављене седнице саборске.“ То је петит данас већ *одбијене* представке посланичке конференције од 1. (13.) октобра 1897.; дочим је петит радикалске, данас већ просто *враћене* без икакве сигнатуре, засебне „молбенице“ „ради сазива сабора“, тај, да се *омогући* састанак одгођеног сабора.

Оба ова петита, ма колико била по својој стилизацији нејасна, *траже од Круне сазив сабора.*

С обзиром на све, што је претходило одгоди Петровданскога сабора; с обзиром на то, што је жеља и захтев Круне гледе донашања организационе уредбе, остала све до данас не промењена, те као неотклониви услов за састанак и радњу сабора; а с обзиром на досадање одлучно — било из ма којих узрока — непристајање саборске већине, да на сабору узме у праву организациону радњу, очигледно је било, да је молену и представке и „молбенице“ оскудевао и *сам резон*, те да је неуспех представке посланичке конференције и радикалске „молбенице“, био сигуран. Либерали су своје уверење о томе неуспеху отворено изјавили. Не мање су о томе неуспеху уверени били и сви други аранжери акције „ради сазива сабора.“

Каква је, дакле, била сврха целе те акције? Зар неуспех — сврха? Или је сврха била, да се маскирају и прикрију автономни греси наших опозиција на Петровданском сабору и у патријарашким конференцијама? Зар, да се скрије пред народом њихова кривица ради неуспеха Петровданскога и несазива новог сабора, те кривица баца на другог? Забављање и обмањивање народа? Раздраживање овога против своје Јерархије? Страначки интереси у неродољубивој утакмици? Задовољавање страначких и личних страсти и жељова? Или — шта? Друге, родољубиве и стварне сврхе, у целој тој акцији наших опозиција, не може се наћи. И зато се она осудити мора.

Или је у тој акцији одбрана автономije и унапређивање народно-црквенога живота? Не. Јер, ако се одбраном автономije назива подржавање секвестроване, разривене и уништене автономije с једне, с друге стране спречавање реинтеграције те автономije у њезина права, а с треће стране, властито нападање на автономiju и напуштање њезиних права — а то је једини стварни, али злосретни и кобни практични резултат акције и рада наших опозиција — онда ми не знамо шта би се могло назвати бесвесним душманством према нашој автономiji.

Ако се унапређивањем црквено-просветнога живота назива подржавање данашњег нашега стања — а то и јесте једини, али злосретни и кобни успех целе акције и целокупнога рада наших опозиција — онда смо у неприлици, како да назовемо *уипроашћивање самога себе.*

Тај посао врше наше реакционарне опозиције од год. 1892. до данас. Конзеквентност њихова у томе послу изван сваке је сумње. Прошла година је то доказала такођер. Та конзеквентност наших опозиција једина може бити задовољна са прошлом годином. Тим задовољнија, јер су наше опозиције у послу упропаштавања самога себе учиниле, осим негативног, и позитиван атентат на нашу автономију својом противавтономном акцијом ради сазива сабора.

И досад су црквене општине и епархијске скупштине тражиле сазив сабора. Како? *Автономним путем*, преко Саборског Одбора, путем автономних својих власти, помажући их у истој тежњи. А шта раде данашње наше реакционарне опозиције и њихови саборски посланици? Траже сабор *ванавтономним путем, обилазећи своје автономне надлежне власти које једине имају право, да изрекну пошребу сазива сабора и да га сазову*. Оваке бруке није било до данас. И посланичка конференција и радикалска молбеница, и оне црквене општине, које потпомажу представку ове конференције, изричући поверење посланицима, и оне општине, које се придружују радикалној „молбеници“, и сви органи наших свиколиких реакционарних, а од данас и противавтономних опозиција, — сви они заборавише и презиру своје дадоше „паладијум“ наше автономije, Саборско Устројство, и починише атентат на автономију.

У Петровданском сабору бранише, *шобоже*, право сабора на донашање свога дневнога реда; и већ целом свету заглаушише уши са јуначком својом одбраном тога саборскога права, а шта учинише прошле године и шта ли још учинити неће?! Погазише сами једно од кардиналних права у нашој автономiji, *право сазива сабора*.

Саборског Устројства §. 9. одређује *автономну власт*, која сазива редовне саборе; §. 7. одређује автономну власт, која *просуђује пошребу ванредних састанака саборских и која их сазива*.

Откада постоји Саборско Устројство, нити се државна власт огрешила о то автономно право, нити га је обишао и један Србин. Данашње наше опозиције, данашњих наших педесет и девет народних посланика, 90 и неколико „радикалских“ и не знамо колико „ли-

бералских“ црквених општина, — учиниле су тај грозни атентат на своју автономију!

Чекали смо не би ли то казао други ко, и кад не рече — морадосмо казати ми. Тај, у страначкој заслепљености, сигурно несвесно почињен, атентат наших опозиција, против автономije, свраћа на себе најтужнији поглед, којим погледамо на прошлу годину. Тај поступак је самоубилачки атак на нашу автономију. За грехом грех се ваља.

Можда ће и тај поступак хтети ко правдати. Неда се оправдати ничим, јер оно што је зло, остаје зло, па ма ништа у свету не било добро. Казаће наше опозиције да се обишао Саборски Одбор из уверења, да им се не би одазвао, односно потпомагао односне петиције и молбенице. Саборски Одбор и не би могао то учинити, крај постојећег узрока, који пречи сазив сабора. О томе смо говорили већ прошле године у једном чланку (бр. 35. „Срп Сиона.“). Али, да је сабор тражен автономним путем, и ако до сабора не би дошли, као што дошли и нисмо — заштеђена би била бар, не једна брука, какве досада не доживесмо, а за које ће пред историјом одговарати они, који су их починили.

И тако ли се, зар, брани автономија?!...

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

† Впресов. г. епископ Герман Опачић. Поводом тужне вести о смрти впресов. г. епископа Бачког Германа Опачића издала је епархијска конзисторија Бачка посмртницу, којом се јавља, да ће земни остаци благоуспокојеног епископа бити из Беча пренесени у Нови Сад, у св. Ђурђевској саборној цркви, после св. литургије, опојани и сахрањени у Алмашком гробљу у тамошњој капели.

По високој наредби Његове Светости, преузвишенога господина патријарха *Георгија*, тужну смрт високопреосвештенога покојника огласила су и звона св. Николајевске саборне цркве Карловачке и звониће три дана, као и на дан сахране.

Црне заставе истакнуте су на патријарашком двору, на саборној цркви, богословији и гимназији.

Као што дознајемо, црквена општина Новосадска

чини припреме, да земне остатке свога Дијецезана достојном епископа пажњом прими и матери земљи преда.

(Представка, односно молба посланичка.) Према вестима Пештанских листова, јавили смо и ми, у своје време, да је посланичка представка, односно молба, од 1. (13.) октобра 1898 г., *без икакве примедбе* враћена из царске кабинетске канцеларије. Г. барону Живковићу није она била онда уручена, и то даде маха нашим красним опозиционим листовима, да нас неколико пута уједу. Знајући, да ће доћи дан, кад ће се они тих уједа морати и постидити, мирно смо отрпели њихову пакост, молећи се Богу: да им опрости... Данас се већ зна, да је и она вест била истинита, као и то, зашто та молба није одмах враћена г. барону Живковићу; а сумњам, да ће се и г. барон и цела с њиме опозиција имати разлога томе радовати, као што се радовати неће ни данашњем одбијању њихове молбе, о којем у званичном делу јављамо. Па још кад се г. барон о судбини те молбе извештава — као што листови јављају — преко жупана Вршачког, познат тек само као Вршачки посланик, зар се г. барон неће и из тога имати чему да научи?

Историја је наша забележила не један неуспех „народни“ са представкама, молбама и граваминама, али није забележила до данас бруке, какву чине данас у зулуму своје представници народа, већина досад „најинтелигентнијег сабора“ — све сами по избор „др“-и.....

Нас при свему томе теши једино помисао, да тотални неуспех молбе из посланичке конференције, као и тотални неуспех радикалских „молбеница“ са свима његовим „припатцима“ — није неуспех „народни“, него неуспех и брука 59 народних посланика и наших радикала, који су народну ствар узели у свој монопол, — водећи је у суноврат.

(† **Васа Пелагић.**) У Пожаревачком затвору умро је прошлих дана познати социјалиста безбожник Васа Пелагић. Да је мање писао, мање би зла починио.

Не ћемо погрешити, држимо, ако овом приликом изнесемо о Пелагићу мишљење једнога Хрвата, римокатолика, како га је у Београдском „Мир“-у саопштио 1894. г. његов Загребачки дописник. Тај Хрват је рекао за Пелагића ово:

„Бога ми, од њега св. отац папа на истоку нема ревноснијег и вернијег мисионара.“

„Он је атеиста само зато, да својим атеизмом одврати српски народ од садање му прадедовске вере; а кад се лиши ове, *имаће ко да му даде другу*; за његовим атеизмом доћи ће назаренство,

а за назаренством римо-католиштво“....

„Он је најпрепредији верско-политички пропагандиста западних покуда у Србији, — језуита, да му равна нема. Ето, деценијама агитује као бесомучан речју и писмом; направио се лудим, на комотно руши и разорава све што је једном народу најсветије.“

„Мени је познато, да се он обратио Риму, још прије, но што је свукао архимандритско одело“....

Тако Хрват о Пелагићу. А шта би ми Срби имали да, у јаду своје, кажемо тек о својим *Пелагићима*...? Покојноме Пелагићу опрости, Боже, и милостив буди грешноме, а живим *Пелагићима* даруј духа премудрости, духа разума, духа страха Божјега, да се тргну од грехова својих, да не воде народ свој на духовну касаницу, да га не спремају пленом — жеднима српског имена, гладнима српскога бића, жеднима и гладнима св. Православља.

Читуља.

† Ђорђе Магарашевић

конзисторијални архимандрит и умировљени потпредседник митрополијске конзисторије Дабробосанске у Сарајеву преминуо је у Броду 31. децембра 1898.

Архимандрит Ђ. Магарашевић родио се у Дивошу, у Срему, 7. маја 1824. По свршеним гимназијским и богословским наукама служио је испочетка у учитељском звању до 1848. год. Те године рукоположи га у чин ђакона, у Новом Саду, епископ Андрија Шагуна, те је у томе вршио дужност учитеља и ђакона у Адашевцима и Винковцима, све до год. 1859, кад га је блаженопочивши епископ Арсеније Стојковић (у заступству патријарха Рајачића) рукоположио у чин презвитера, одредивши му парохију у Белом Брду. Са ове парохије оде у Сурчин, и као такав био је именован превишњим решењем од 17. октобра 1882., правим чланом источно-православне митрополијске конзисторије архиепископије у Сарајеву. Год 1887. буде на св. три Јерарха произведен у Карловцима за архимандрита Шишатовачког, примивши пре тога монашки чин у манастиру Раковцу, пошто га је пре тога Њ. Величанство именовало потпредседником (архимандритом) конзисторије Сарајевске. То место заузео је он од постављења блаженопочившег Митрополита и вел. народног добротвора Ђорђа икљојевића.

Н. Величанство уважавајући велики труд архимандрита Ђорђа Магарашевића, који је уложио око уређивања црквених послова, особито у почетничко доба ради Дабро-босанске митрополијске конзисторије, одликује га железном круном III степена, који му би подарен год. 1892. По смрти старца-архиепископа Ђорђа Николајевића преузео је архимандрит Ђорђе Магарашевић марта 1896. администрацију удове епархије Дабро-босанске у Сарајеву. Али старост и слабо здравље, па дуг и напоран рад, који је вршио строгом савесношћу, примораше га, те је крајем 1896. прешао у стално стање мира, које је кратко време — за две године — уживао, заменивши га вечним миром на ономе свету.

Архимандрит Ђорђе Магарашевић послужио је цркви и народу свом пуних педесет година, а какав је његов рад, то ће најбоље пресудити историја и потомство, које обично догађаје и људе цени објективнијим судом него савременици. Кроз цео његов рад у босанској цркви протеже се једна главна нит, а та је, да свугде и у свакој прилици, ма и најтежој, посредује између интенција земаљске владе босанско-херцеговачке и између жеља и интереса своје цркве и свога народа.

Такови људи најтеже пролазе, те обично бива да се у чашу њихова живота сипље врло често многа кап жучи и с једне и с друге стране; заједнички рад, и рад раме уз раме и једнога и другог старца: Митрополита Ђорђа и Архимандрита Ђорђа најбољи је доказ онога што се мало час напоменуло. Многе жеље њихове, многе лепе мисли и идеје њихове, на жалост не остварене, одоше с њима у вечну им кућу.

Колико је Архимандрит Ђорђе Магарашевић љубио просветни напредак сведочи његов прилог гимназији Карловачкој од 400 фор., која је из признања свога на дан смрти његове истакла црну заставу своју. Колико је поштован био од грађанства Брођанског сведочи и последња почасти, коју му је Брод на дан погребња указао. До вечне куће испратило га је свештенство и православно и римокатоличко, многобројни часници ц. и кр. војске, сви ученици и ученице основних и грађанских школа, са целим збором наставничким, већници градски, и басколико, рећи, грађанство обојега пола тако, да је то ретка била тужна свечаност, која се тај дан у Броду могла видети. На опелу појало је градско срп. православно цркв. певачко друштво, служило је

више свештеника из Босне, и заменика Сарајевске конзисторије, које се одазвало присуством својим на нарочито овлаштење високопреосвештеног митрополита Дабробосанског Николаја Мандића. Са покојником у цркви опростио се мештански парох часни госп. Симеон Кајгановић, који је у топлим речима изнео живот и рад архимандрита Ђорђа Магарашевића; а на гробу опростио се у име конзисторије Сарајевске и свештенства митрополије Дабро-босанске парох босанског Брода госп. Симеон Поповић. Кад још додамо, да је стигао велики број брзојавних и писмених саучешћа од митроносних лица и многобројних познаника и пријатеља, онда смо у главном и у кратко из нели и показали слику Архимандрита Ђорђа Магарашевића за педесетогодишњегму тешког и мучног рада његова, у најбољој му жељи за добро и безбедност цркве, којој је јаче од пола столећа послужио. Вечан му спомен и лака му земља! Г.

Од уредништва.

Славном уредништву „Српскога Гласа“. На одговор ваш у 53. броју имали би, да вам одговоримо само гледе ваших назора, е вам „Razlika vjere ne smije ništa da smeta u političkom radu“, јер да су вама: „politički uspjesi sve“. Но пре свега вас молимо, да нам одговорите, али искрено, отворено и одлучно, на ово питање: Би ли ви и ваша политика пристали на то, да српски народ пређе н. пр. у римокатолицизам, кад би му се осигурали политички успеси — какви? остављамо вама, да их наведете?

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. К. 1096, 1102/687. ex 1898.

7 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На место парох. личног помоћника јереју Живојину Тошићу, пароху парохије I. разреда у Добановцима.

Са овим местом скопчано је уживање половице свих парохијских прихода осим стана.

Молитељи прописно биљеговане и инструктиране своје молбенице имају овој конзисторији до укључиво 31. јануара по ст. кал. 1899. најлежним путем поднети.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 30. децембра 1898.

Георгије
Патријарх.

Ad бр. К. 1093, 1111/709 ex 1898.

6 1—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију VI. разреда у Стејановцима овим се стечај расписује.

Компетенти нека своје прописано инструјиране молбенице овој конзисторији до укључиво 31. јануара по ст. кал. 1899. надлежним путем поднесу.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 30. децембра 1898.

Георгије

Патријарх.

СТЕЧАЈ.

8 1—2

Код српске православне црквене општине Митровачке упражњено је место једног црквено-општинског чиновника, који ће бити перовођа, књиговођа и надзорник свију црквено-општинских добара.

Плата је годишња 500 фор.

Компетенти нека своје молбе упуте на председништво српске православне црквене општине до 30. јануара 1899.

У Митровици 28. децембра 1898.

Влада Марковић

Ђира Милекић

перовођа.

председник.

Број 2155. К. зап. 504.

190 3—3

ЕДИКТ.

Позива се Станко Вишњић, бивши негда парохијанин Велико Грђевачки, а сада непозната боравишта, да се поводом тужбе жене му Ане против њега на коначни развод брака, у року од 6 мјесеци рачунајући од дана првога уврштења едикта овога у „Српском Сиону“ пријави усмено или писмено Епархијској Конзисторији овој тим пре, што ће се у противном случају поступак у предмету горње тужбе и без њега спровести.

Из сједнице епархијске конзисторије у Пакрацу, 15. (27.) децембра 1898.

Епарх. Конзисторија Пакрачка.

НАТЈЕЧАЈ.

189 3—3

Расписује се натјечај за учитељицу на српској аутономној школи загребачкој.

Плаћа је 400 фор. а станарина 120 фор.

Изабрана учитељица предаваће осим прописаних приједмета још кућанство и ручни рад.

Молбе са свједоцбама ваља упутити потписаном одбору до Сретенија 1899.

Одбор српске аутономне школе у Загребу 17. (29.) децембра 1898.

Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тараку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајева плаћа се 6 новч. од једног редра ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

Бр. 1910. Е. К. 186 ex 1898.

2 2—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у Вргину-Мосту, протопрезвитерата кириноглинског.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане, у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. 2467. Е. К. 185 ex 1898.

3 2—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у Влаховићу, у протопрезвитерату кириноглинском.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. 1894. Е. К. 184 ex 1898.

4 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохију I. разреда у Дољанима, протопрезвитерата личнога.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.

Бр. К. 228/149. ex 1898.

5 2—3

СТЕЧАЈ.

На место конз. одветника епархије будимске са годишњом платом од 300 фор. овим се стечај отвара.

Компетенти имају своје ваљано инструисане молбенице до 31. јан. 1899. овамо поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Сент-Андреји 24. нов. (6. дек.) 1898.

Председништво епарх. управе.

Бр. 2128. Е. К. 168 ex 1898.

1 2—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на парохију II. разреда у Обљају, протопрезвитерата кириноглинског.

Рок пријављивању траје до 11. (23.) фебруара 1899.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Плашком, 10. (22.) децембра 1898.

Михаил
епископ.